

*Fretka usalašená
na dne tašky
poslušne vyčkáva
na čas lovu.*

Králikáreň na ostrove Ré

POBREŽNÉ DUO

Leto je preč a s ním i poslední dovolenkári. Pokoj však zavládne len nakrátko. V pozadí sa už črtajú postavy poľovníka a Coca. Keď lovec vypustí svoju fretku, králik upaľuje von zo svojej nory... na ostrove Ré.

CHARENTE-
MARITIME

Bum! Bum! Dva výstrely v zlomku sekundy pretnú hukot vln, trieštia-cich sa o úpätie hradieb. Olovené broky tentoraz nezasiahli svoj cieľ. Poľovníkovi, očividne zaskočenému vrtkosťou drobného zástupcu zajacovitých, sa podarilo minúť. „Králičky na ostrove Ré sú šikovné a bystré,“ ironicky podotkne Joël na účet strelca. A prenasledovaná obeť, vediac, že šanca sa tak ľahko nemusí zopakovať, berie nohy na plecía a mizne v najbližšej nore, aby v nej našla spasu. No to sa už lasicovitá šelmička s nosom pri zemi rozhliada po okolí a opäť sa poslušne vnára do jednej diery za druhou, aby preskúmala nepočítané množstvo podzemných chodbičiek a vydurila z nich ich

obyvateľov. Dnešné fretkovanie prebieha v okolí hrubých múrov pevností Fort de la Prée v obci La Flotte, ktorá zo svojho skalného útesu dominuje pásu oceána deliaceho ostrov od pevniny. Kráľovské opevnenie bolo dobudované v čase náboženských vojen v roku 1626. Umožnilo vojskám Ľudovíta XIII. vylodiť sa v noci, dobyť ostrov, získať ho späť spod nadvlády Angličanov a následne obkľúčiť mesto La Rochelle. Počas druhej svetovej vojny tu okupačná armáda zriadila pozorovací bunker a osadila batériu Bertha.

Medzi zemou a morom

Obnovu pevností v osemdesiatych rokoch minulého storočia zabez-

**Títo nezvyčajní
osadníci si
hľbia chodbičky
s výhľadom na
more.**

pečil formou väzenských prác Národný výbor pre verejnoprospešné práce pri Väzenskej správe. Pevnosť je jej majetkom dodnes, a preto je pred každou poľovačkou potrebné predložiť Väzenskej správe osobitnú žiadosť. Na horizonte sa s'á obrovská stonožka medzi nebom a morom vlní štíhla silueta mosta, strácajúca sa na druhom brehu niekde v hmlistom nekonečne zimného rána. Januárový deň si pre nás pripravil pochmúrne počasie s nízkou, predsa však vcelku prijateľnou teplotou. Pozdĺž pobrežia – nepochybne v dôsledku klimatických podmienok – nizunko nad zemou prelietavajú krdle bernikiel tmavých, poskytujú nám skvostné predstavenie.

Päť na hektár!

Len pred malou chvíľou sme sa zvitáli s Joëlom Gannom, lovcem s akreditáciou na lov do pascí, a s Mauricom Chevriérom, lesným strážcom z poľovníckeho združenia ACCA La Flotte, ktorí vyhovelí našej prosbe a súhlasili s tým, že nás zasvätia do tajov tohto starodávneho spôsobu lovu králikov na ich územiach. Nepatrný zimný vetrík, vanúci zo severozápadu, starousadlíkov

z Ré predsa nemôže odradiť. Títo vášniví lovcí by totiž za žiadnych okolností nemohli zmeškať ani jediná z poľovačiek. „Lov fretkovaním, to je MOJA poľovačka,“ spresňuje Joël a nezabudne zdôrazniť privlastňovacie zámeno. Kým v našich kontinentálnych lesoch populácie králikov postupom času klesali, úplne iná

Ostrov Ré nie je uchránený pred myxomatózou, no populácie, ktoré prežijú, sa rýchlo rozmnožujú.

situácia je na väčšine ostrovov pozdĺž pobrežia Atlantiku, kde sú veľmi často premnožené. Ostrov Ré sa z tohto pravidla nevymyká, čo, prirodzene, teší miestnych poľovníkov. Maurice ako lesný strážca organizuje sčítanie zveri a každoročne pred začiatkom sezóny odhaduje počet králikov v chotári obce s rozlohou sotva 1 000 ha na zhruba 5-tisíc kusov. Hovorí sa, že nevídaná hustota je dôsledkom absencie intenzívneho poľnohospodárstva, a nie vyhuby chorôb, ako sa často predpokladalo. Myxomatóza si tu na králikoch vyberá svoju daň presne tak ako inde, no miera ich prežitia je dostatočne veľká na to, aby ich stavy z roka na rok neklesali.

Škodná zver

Na druhej strane, Joël Ganne neúnavne loví lasicovité, lišky a rôzne vrany, ktoré by mohli škodiť jeho milovanej zveri. I keď je pôda na Ré málo obhospodarovaná, nájde sa zopár viníc a lesných škôlok, kde sa rady viniča a mladé jedličie stávajú obľúbeným miestom hier králikov. Svedčí o tom ošúpa-

COCO STAR

Fretka vbehne všade

Vďaka výbornému čuchu a útlému vzhľadu, ktorý jej umožňuje preklízať takmer všade, je fretka už vyše 2 000 rokov, odkedy bola domestikovaná, obávaným lovcom králikov. Po stáročia sa používala aj na odháňanie potkanov pri morových epidémiách, ako aj na vyhánanie najrôznejších hlodavcov z domácností, obilných sýpok či lodí obchodného loďstva. O mnoho rokov neskôr, po objavení elektriny a potom i telefónu, kým technologické postupy neboli ešte také dokonalé,

sa lasicovitá šelma s postrojom, prilákaná na návnadu, využívala na ťahanie drôtov v káblových vedeniach nedostupných pre človeka. Dnes slúži v lekárskej vede na

vedecké pokusy súvisiace s chrípkou a toxikológiou. Dodajme, že po psovi a mačke je fretka tretím najobľúbenejším spoločenským zvieratkom vo Francúzsku.

„Rýchlosť králička môže občas lovca zaskočiť...“

ná kôra viničovných krov. ACCA bola preto prinútená zaradiť divé králiky medzi škodnú zver. Každý člen združenia musí po skončení loveckej sezóny predložiť predsedovi svoj záznamník o odstrel, čím sa zistilo, že 140 flottsých poľovníkov uloví ročne priemerne 3 500 králikov.

Nutnosť káže

V skutočnosti však väčšina poľovníkov z ostrova dáva pred cicavcami prednosť vtáctvu, a to

jarabiciam, bažantom a slukám. Preto sa ani neodvažujeme pomyslieť, aká je asi úspešnosť tých niekoľko málo špecialistov na králika. Maurice a Joël celkom onemeli, keď sme sa snažili odhadnúť ich ročný úlovok. Padali čísla, pri ktorých bledne od závidi ne jeden lovec na kontinente. Tu však nejde ani tak o pôžitok, ako o nutnosť. Aj každoročné sčítanie potvrdzuje, že uvedený odstrel umožňuje dosahovať pred začiatkom každej sezóny takmer nemenné stavy, a to v dobrých

Šťastie niekedy stojí skôr pri lovcovi ako pri králikovi.

i v zlých rokoch aj pri prípadných epidémiách. Končíme „prehliadku“ kríkov lemujúcich obvodové múry, i keď strelci ulovili len tri králiky. Joël nás teraz vedie pozdĺž hradieb, vypínajúcich sa nad oceánom. Úsek, ktorý sa chystáme prepoľovať, je prevítaný asi tridsiatkou dier. Z bezpečnostných dôvodov sa pušky rozmiestnili chrbtami k sebe a sedem fretiek sa už vydáva prenasledovať svoju korisť. Medzi nimi jeden statný tmavý samec, ktorý je pýchou svojho pána.

Jemný nos

„Tento starký je najlepšie, pri love si počína ako pes,“ pýši sa Joël. „Bez váhania prenasleduje to isté zviera z diery do diery aj niekoľko desiatok metrov. Preto ho môžeme používať len v prehľadnom teréne úplne bez húštin.“ Tentoraz tu skutočne niet žiadnych kríkov ani vegetácie, v ktorej by sa mohli králiky pred lovcami utajiť. Králičia nora naširoko roztvára svoje bezzubé ústa do rozľahlého prázdn-

HROZIVÉ DUO

Fretka a pazúry

Kým odstrel králikov či ich odchyt do sietí sa bežne spájajú s fretkovaním, mnohokrát sa zabúda, že ho možno skombinovať aj so sokoliarstvom,

keď fretka s dravcom vytvárajú obávaný tandem pre zajacovité. Majiteľ jastraba najskôr vloží fretku do diery a potom vypustí vtáka, ktorý prenasleduje

vydurené cicavce. Lov pomocou dravého vtáka je veľmi náročný, keďže si vyžaduje dokonalé ovládanie dravca, aby nedošlo k akejkoľvek chybe pri identifikácii koristi.

k pätnástim kusom. Popoludní o niekoľko kilometrov ďalej sa toto číslo zdvojnásobí, kým nás opäť raz neprekvapí sneh, ktorý svojim bielym šatom zahaľuje trávu a malinčie. A tak sme, na naše počudovanie, celkom poľahky pozbierali všetky fretky. Joël nám vysvetlil, že vhodná potrava, ktorej základom sú granuly, minimalizuje riziko, že sa fretka na kráľika „nalepí“. Priznal tiež, že so svojimi lasicovitými šelmami chodí po celý rok von, berie si ich k sebe a mazná sa s nimi. Keďže sú zvyknuté na kontakt s ľuďmi, v ich správaní nie je ani štipka agresivity a vždy sa dajú bez akýchkoľvek ťažkostí chytiť. Náš pobyt na ostrove Ré sa končí nasledujúci deň ďalším stretnutím. Privítali sme členov susedného poľovníckeho združenia z pevniny, ktorí prišli odchytiť nejaké kráľiky na zazverenie svojho revíru vo Vendée. Dnes teda pušky neopustia puzdrá. Nevidno však ani klasické vrecia nastražené nad každou norou. Sme v kraji rybárov, a tak obyčaj veľí obohnať každú remízku starou opravenou rybárskou sieťou. Aké prekvapenie pre ne-

neho priestoru, kde by mala byť streľba teoreticky jednoduchšia. S ukazovákcom na perách si Maurice vyžiadal ticho. Aj my sme už postrehli typický dunivý zvuk nasvedčujúci, že pár decimetrov pod zemou sa práve odohráva útek a prenasledovanie. S rukou pevne zvierajúcou pažbu a s očami na stopkách sú lovci pripravení pri prvej príležitosti strieľať. Ako loptička sa vymrští prvý, potom druhý i tretí králik. Každý z nich sa pokúša spasiť, ako sa dá. Celé haldy králikov bleskurýchlo vybiehajú zo všetkých strán a zase v okamihu miznú v najbližšej diere, skôr ako zaduní výstrel. Niektoré bežia ďalej, no ich ohromujú-

ca rýchlosť a mäťúce kľučkovanie sú tvrdou skúškou zručnosti našich strelcov, takže sa živé a zdravé zväčša dostanú do bezpečia za rohom múru alebo prilahlého pozemku. Naši dvaja spoločníci sa nasmiali dopopuku na tých menej skúsených, ktorí míňali jeden cieľ za druhým.

Najvyššia odmena: Coco si pochutnáva na krvi svojej koristi.

365 dní v roku

Zo všetkých strán postupne padajú vtipné poznámky inšpirované malými zajacovitými. V obzvlášť druhej nálade postupujeme celé dopoludnie od nory k nore. Napoludnie prichádza zaslúžený odpočinok, no to sa už náš úlovok blíži

S ukazovákcom na perách si Maurice vyžiadal ticho.

OŠETROVAŤ, STARAŤ SA, KRMIŤ

Spoločník na 8 až 10 rokov

Vaša pomocníčka fretka vám bude slúžiť presne tak ako váš verný druh pes, preto si starostlivosť o ňu a jej kŕmenie zaslužia mimoriadnu pozornosť. Vrelo sa odporúča štvrtročne podávať prípravok na odčervenie, pravidelne

ju ošetrovať prípravkom proti parazitom (kliešte, blchy) a očkovať proti psinke. V minulosti sa fretky kŕmili mliekom a chlebom, preto často trpeli črevnými ťažkosťami. Tomuto problému sa dá, podľa odporúčaní

veterinárov a chovateľov, predísť podávaním potravy na báze špeciálnych granúl alebo granúl pre mačky. Ak sa o svojho Coca budete takto starať, teoreticky vás môže sprevádzať osem až desať loveckých sezón.

Z napnutej siete nesmie byť možnosť úniku. Treba zabrániť škodám: lúpanie kôry kríky zabíja.

Vrtké zajacovité vybiehajú z nory rýchlosťou blesku...

...kým ich v okamihu nezastaví sieť.

Opatrne ich vyberú, vložia do debien a už ich čaká cesta cez Atlantik, aby znovu osídlili kontinentálne lesíky.

zasväteného pozorovateľa vidieť poľovníkov bez zbraní, ako pobejú všetkými smermi, ako sa s ňa ragbisti hádžu na zem a vrhajú do siete metajúce sa králiky! Jedným z hlavných kľúčov k úspechu je rýchlosť zúčastnených. O efektívite uvedenej metódy niet pochýb. Ak to stavy dovoľujú, umožňuje odchytiť do pascí značný počet jedincov.

Cesta na pevninu

Viac ako 50 z nich dnes večer podnikne cestu naprieč morskou úžinou a spozná svoj nový do-

mov. No myslieť si, že presídlenie niekoľkých králikov tu spôsobí rozmach populácie, by bolo prinajmenšom naivné. Prvoradé je zabezpečiť im biotop vhodný na vypúšťanie: suchú, no sypkú zem, v ktorej môžu ľahko hrabať, a dostupnosť potravy. Ďalšou nevyhnutnou fázou prípravy je vybudovanie umelej nory. Niekoľko paliet, prekryvajúcich kusy rúr z PVC (80), na ktoré sa navrstvia korene a konáre, umožní príšlecovi zvoliť si dočasné bydlisko na suchom mieste, ťažko prístupnom pre líšky. Napokon, aby bolo vynaložené úsilie korunované

úspechom, ruka v ruku so zazverovaním musí ísť politika tlmenia škodnej. Poľovačky s fretkami v kraji Ré, pri ktorých sa spája pôžitok z lovu s nevyhnutnosťou, nám nostalgicky pripomenuli dávno zabudnuté dni, keď sme ako malé deti sprevádzali našich otcov. Tí nás pri love králikov, v tom čase zvlášť obľúbenej zveri, zaučali do základov poľovníctva a navždy nám vštepili lásku k nemu. Miestni poľovníci nám zas prisľúbili, že králičky nám i budúci rok pripravujú rovnako nezabudnuteľné zážitky.

Reportáž: Gérard Hagenet